

הבטחת איכות במרכזים לגיל הרך (מג"רים) ממצאי המדידה לשנת תשפ"ב

מירב אסולין הילה דולב

נובמבר 2022

מ-220-22

המחקר הוזמן על ידי אגף א' לחינוך הגיל הרך במשרד החינוך ועל ידי 360° התוכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, ומומן בסיוע 360° התוכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון

תוכן העניינים

היקף מקבלי השירות במג"רים

22-20

מאפייני המג"רים
(שהשתתפו במדידה)

19-15

רקע:
הבטחת איכות במג"רים

14-7

רקע: המג"רים

העיון בנושא מתמקד עליון, סטנדרט גבוה (מג"רים) רבים עדיין, ללא עסקאות המג"ר, שיש להן חוקים

6-4

עבודת המג"ר
בגישת 'הלקוח במרכז'

יישום חורים | מנאי העבודה עם חורים | בקלות קיבלו במג"רים
הגשת פידבק של המג"ר | הגשת פידבק של המג"ר
התאמה היכולות של המג"רים | איתורם בהתאמה של המג"רים

51-44

רצף מענים

שינוי מעלה עם שירותים בקהילה | יזם ממלך בין המג"ר ובין חמאי הילדים בקהילה
תמיכה מקצועית של המג"ר באנשי מקצוע ביישוב | זדכים ליתרון לילדים לזיכרון גשירות המג"ר
תחום היסודי התפתחותי והרגשי – כידי ספקי השירותים | פעילות העשרה התפתחותית מונעת |
אתרים ברצף המענים

43-36

כוח אדם מיומן

כוח אדם היקף מועד |
תחום היסודי התפתחותי והרגשי במג"ר – שלא ביחידת ההתפתחות המובנית על ידי משרד הבריאות |
הכשרות לעומת במג"ר | תמיכה מקצועית של המג"ר באנשי מקצוע ביישוב | שילוב מתנדבים במג"ר

35-30

ניהול המג"ר

תכנית עבודה היקפית נתיבים ללימוד ומעקב | יישום תוכנית השמירה
הרכב הצוות המוביל במג"ר | דחירת מפגשי הצוות המוביל ושיא המפגשים
ניהול רישום של מקבלי השירות | שימוש בעקרונות המג"ר (השירות מדוע יישום של התכנית האוטומית)

29-23

נספח

65-64

תובנות וכיווני פעולה

64-57

תוכניות שהוטמעו בפעילות המג"רים
לאחר תקופת מגפת הקורונה

56-54

שותפות הורים

53-52

מבנה הדוח

הדוח מורכב מחמישה חלקים:

1. רקע על המג"רים ומקבלי השירות במג"ר

2. רקע על הכלי להבטחת איכות במג"ר

3. ניתוח הכלי להבטחת איכות בחלוקה לחמש אמות המידה לעבודה מיטבית במג"ר (ר' שקף 13):

דוח זה, בשונה מן הדוח לשנת תש"ף, מציג ממצאים הנוגעים לשלושת תחומי העיסוק של המג"ר ולתחום הרוחב 'הורים', תחת הנושאים של כוח אדם מיומן (תחום הטיפול); רצף מענים (תחום האיתור, תחום הטיפול ותחום העשרה מונעת); הלקוח במרכז; ושותפות הורים (הורים).

4. פיתוח מענים חדשים בחירום והטמעתם

5. תובנות וכיווני פעולה

רקע: המג"רים

הערה: במצגת נשתמש בלשון זכר, מטעמי נוחות (מנהלים, רכזים וכיו"ב), למעט מפקחות המג"ר, שהיו כולן נשים

המרכז לגיל הרך (מג"ר)

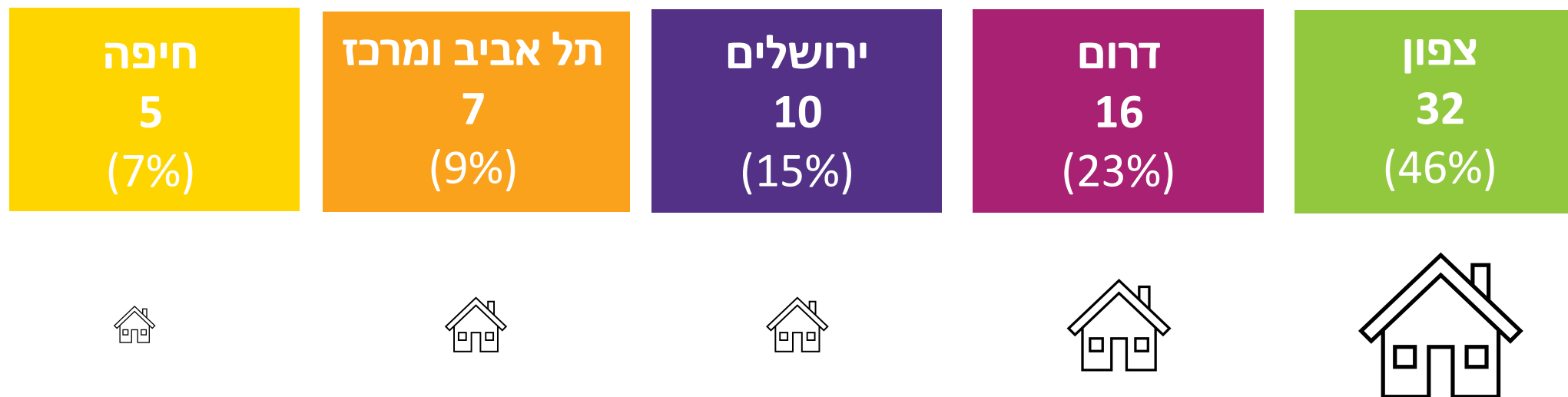
- דגם של שירות בין-משרדי אוניברסלי, שפועל כ"בית לגיל הרך" ביישוב (מלידה ועד גיל 6) – לפי מודל ארגוני של One Stop Center
- המג"ר מקיים ומתכלל שירותים ופעולות מקצועיות בתוכו, מתוך הסכמה והכרה בכך שיש יתרון רב בהספקתם תחת קורת גג אחת ובהנגשתם לילדים בגיל הרך ביישוב ולהוריהם, ובפרט לילדים בסיכון
- המג"ר משרת שלושה קהלי יעד: ילדים בגיל הרך, הורים, צוות ואנשי מקצוע
- לפי הספרות המקצועית, האמצעי הטוב ביותר להספקת שירותים לגיל הרך הוא מתן מענים למגוון צרכים תחת קורת גג אחת, על פי גישה כוללנית המאפשרת רצף התערבות של העשרה-מניעה-איתור-התערבות-טיפול, לילדים בגיל הרך ולבני משפחתם (שורק ואח', 2019)^א

^א שורק, י., ניג'ם-אכתיאלת, פ., בן דורי גלבוט, ר., לוי, ו. ורובל-ליפשיץ, ת. (2019). מערך שירותים מיטבי לילדים בגיל הרך ולהוריהם ברשות המקומית. דמ-812-19. מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל

מספר המג"רים בארץ – לפי מחוזות

בשנת תשפ"ב (2021) היו 70 מג"רים^א ברחבי הארץ, על פי הפירוט הזה:

^אשבעה מג"רים יותר מאשר במדידה הקודמת. מספר המג"רים במחוז ירושלים ובמחוז תל אביב ומרכז עלה מאז המדידה הקודמת

רקע:

הבטחת איכות במג"רים

הכלי להבטחת איכות

- הכלי להבטחת איכות (להלן: הכלי) הוא שאלון דיגיטלי הכולל את עקרונות הפעולה המיטביים להתנהלות המרכזים לגיל הרך. עקרונות הפעולה המיטביים הוגדרו עם שותפים רלוונטיים שונים, והתבססו על מסמך עקרונות העבודה, ההפעלה וההכשרה של המג"רים[^], ועל סקירת הספרות על מרכזים אינטגרטיביים לפי מודל One Stop center: עקרונות, סטנדרטים ודגשים בפיקוח^{^^}
- מילוי הכלי מתבצע על ידי מנהל המג"ר, בשיתוף הצוות המוביל במג"ר, לצורך התבוננות רפלקטיבית בפעילות המג"ר והפקת לקחים
- הכלי פותח בשנת 2016, ומאז נעשו חמש מדידות:

2022 תשפ"ב	2020 תש"ף	2019 תשע"ט	2018 תשע"ח	2017 תשע"ז	2016 תשע"ו
מדידה חמישית	מדידה רביעית	מדידה שלישית	מדידה שנייה	מדידה ראשונה (פיילוט)	גיבוש המהלך

[^] ועדת התחלה טובה. (2015). המרכזים לגיל הרך בדגם הבין-משרדי: עקרונות עבודה, הפעלה והכשרה

^{^^} דולב, ה. וצמח-מרום, ת. (2015). מרכזים אינטגרטיביים לפי מודל One Stop Shop: עקרונות, סטנדרטים ודגשים בפיקוח: סקירת ספרות. מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל

מטרות המדידה

- להטמיע תרבות של מדידה והבטחת איכות לצורך למידה מתמשכת במג"רים
- לבסס את תפקוד המג"ר כמודל ארגוני של one stop center – עבור הילדים והוריהם
- לבסס עיסוק בארבעה תחומים: איתור, טיפול התפתחותי ורגשי, העשרה מונעת ועבודה עם הורים כתחום רחב (תחום אשר רלוונטי הן לאיתור, הן לטיפול והן להעשרה)
- לבחון הטמעה של פעילויות שפותחו במג"רים להתמודדות עם אתגרי מגפת הקורונה. המטרה הרביעית נוספה למדידה הנוכחית

הבטחת איכות במג"רים: מערך למדידה שוטפת

■ אופן היישום מתרחש בתהליך מובנה הכולל את השלבים האלה:

✓ מילוי של הכלי להבטחת איכות על ידי מנהל המג"ר, בשיתוף הצוות המוביל במג"ר

✓ לאחר מילוי הכלי, דיון עם מפקחת המג"ר על הנתונים שנאספו

✓ כתיבת סיכום משותף של צוות המג"ר והמפקחת

✓ בניית תוכנית עבודה שנתית על בסיס הממצאים

המדידה בשנת תשפ"ב (מדידה חמישית)

מועד מילוי הכלי

מארס-יוני
2022

איכות מילוי הכלי

46 מנהלי מג"רים
השיבו לרוב השאלות

עיבוד הנתונים

עיבוד הנתונים מתייחס
ל-51 מנהלי המג"רים
שהשיבו לשאלון
(בשאלות שבהן השיבו מעט
מנהלי מג"רים, צוין מספרם)

מילאו את הכלי

51 מנהלי מג"רים (75% מכלל
מנהלי המג"רים בארץ)[^]
מהם:
3 מנהלי מג"רים חדשים שזו
להם המדידה הראשונה
35 מנהלי מג"רים שזו להם
המדידה השנייה (2020; 2022)
24 מנהלי מג"רים שזו להם
המדידה השלישית ויותר^{^^}
(2019; 2020; 2022)

[^] השאלון נשלח ל-68 מנהלי מג"רים שפעלו בזמן שליחת הכלי. שאר מנהלי המג"רים לא מילאו את השאלון עקב אילוצים שונים.
^{^^} הנתונים מן המדידות המקוונות בלבד.

מקרא להבנת ממצאי המדידה

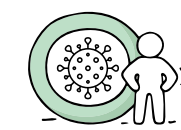
הנתונים הושאו לממצאי המדידה הקודמת (בשנת תש"ף) במקומות בני-השוואה (שאלות שנשאלו בנוסח זהה בשתי המדידות), והם סומנו כך:

עלייה ירידה יציבות

מידע, דוגמאות או הערות מן השאלות הפתוחות

פיתוח מענים בחירום והטמעתם

שאלה חדשה בכלי להבטחת איכות – סומנו שאלות חדשות שלא נשאלו במדידה הקודמת

מילוי הכלי להבטחת איכות בהתאם להנחיות

64% ממנהלי המג"רים מילאו את הכלי לפני ביקור מפקחת המג"ר (כמצופה)

עלייה לעומת המדידה הקודמת (51%)

82% ממנהלי המג"רים מילאו את פרק הסיכום יחד עם המפקחת על המג"ר

נשמרה יציבות ביחס למדידה הקודמת.

אמות מידה במג"ר במודל הבין-משרדי

אמות מידה מספקות מסגרת (framework) להגדרת מתואמות ומדידות אשר מפרטות סטנדרטים ברורים. אמות המידה משמשות כבסיס להשוואה בין איכויות שונות ולמידת איכות של שירות לפני תהליך שיפורו ולאחריו.

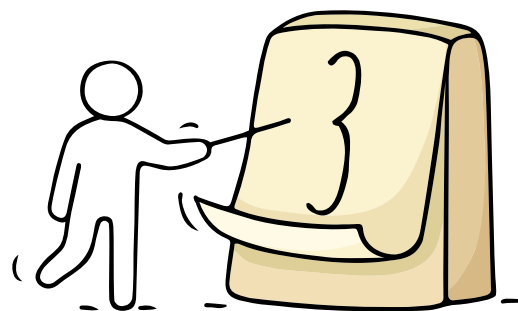
במהלך 2021 התקיימו קבוצות עבודה להגדרת אמות מידה במג"רים במודל הבין-משרדי. בקבוצות השתתפו נציגים ממשרדי הרווחה, הבריאות והחינוך; נציגי 360° התוכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון וג'וינט-אשלים; מדריכות המג"רים ומנהלי המג"רים.

דוח זה מציג את ממצאי המדידה החמישית בחלוקה לאמות המידה לעבודה מיטבית במג"ר.^א

בשונה מן הדוח לשנת תש"ף, דוח זה מציג ממצאים הנוגעים לשלושת תחומי העיסוק של המג"ר ולתחום הרוחב 'הורים', תחת הנושאים של כוח אדם מיומן (תחום הטיפול); רצף מענים (תחום האיתור, תחום הטיפול ותחום העשרה מונעת); הלקוח במרכז; ושותפות הורים (הורים).

^אלהגדרת אמות המידה ר' בספח א'

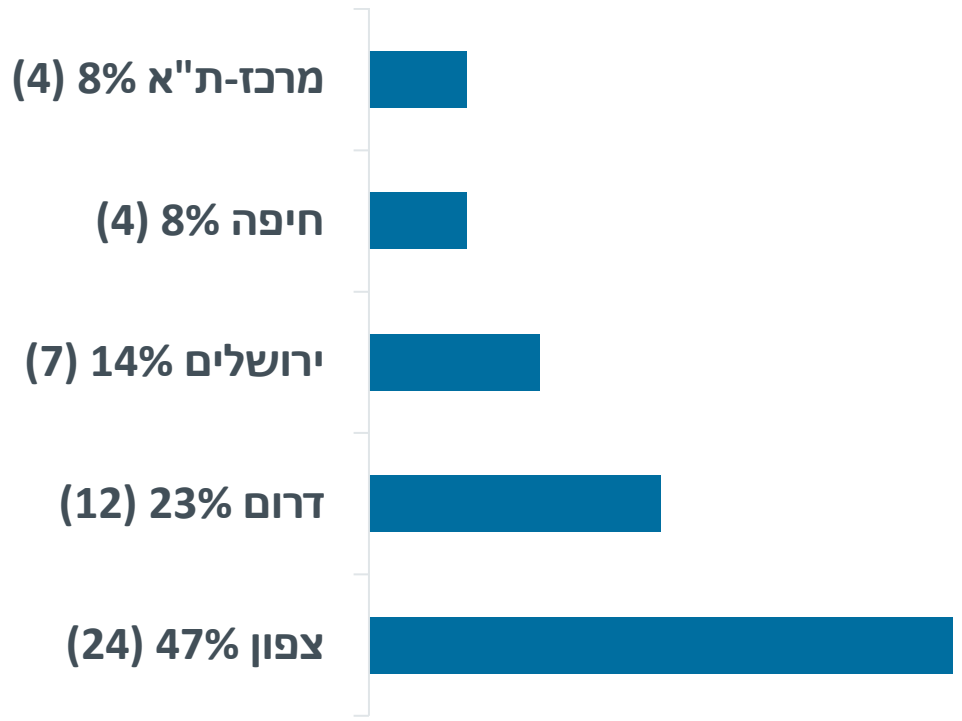

מאפייני המג"רים (שהשתתפו במדידה)

התפלגות המשיבים, לפי מחוז (במספרים ואחוזים)

שיעור המשיבים מכלל המשיבים לכלי

עלייה בשיעור המשיבים מכלל המג"רים במחוז תל אביב ומרכז (67% לעומת 50% במדידה הקודמת) ובמחוז צפון (75% לעומת 67% במדידה הקודמת)

ירידה בשיעור המשיבים מכלל המג"רים במחוז ירושלים (70% לעומת 100% במדידה הקודמת) ובמחוז חיפה (80% לעומת 100% במדידה הקודמת)

נשמרה יציבות בשיעור המשיבים מכלל המג"רים במחוז דרום (81%)

אשכול חברתי-כלכלי^א: 45% – באשכולות 1 עד 3 | 45% – באשכולות 4 עד 5 | 10% – באשכולות 6 עד 7

^א מבוסס על דיווח עצמי של מנהל המג"ר. בעבור מג"רים שלא ענו על שאלה זו, המידע אותר באתר הלמ"ס ועודכן בקובץ הנתונים.

ותק המנהלים והמג"ר

ותק ההפעלה של המג"ר

- ⬆ עלייה באחוז המג"רים הנמצאים בשנת ההפעלה הראשונה (27% לעומת 4% במדידה הקודמת).
- ⚖ כמחצית (54%) מן המג"רים פועלים יותר מחמש שנים. בדומה למדידה הקודמת.

ותק המנהלים

- ל-29% ממנהלי המג"רים ותק של עד שנה בתפקיד.
- ל-38% ממנהלי המג"רים ותק של יותר מחמש שנים.
- ל-1% ממנהלי המג"רים ותק של יותר מעשר שנים.
- ותק ממוצע: 3 שנים
- טווח: חודש – 28 שנים

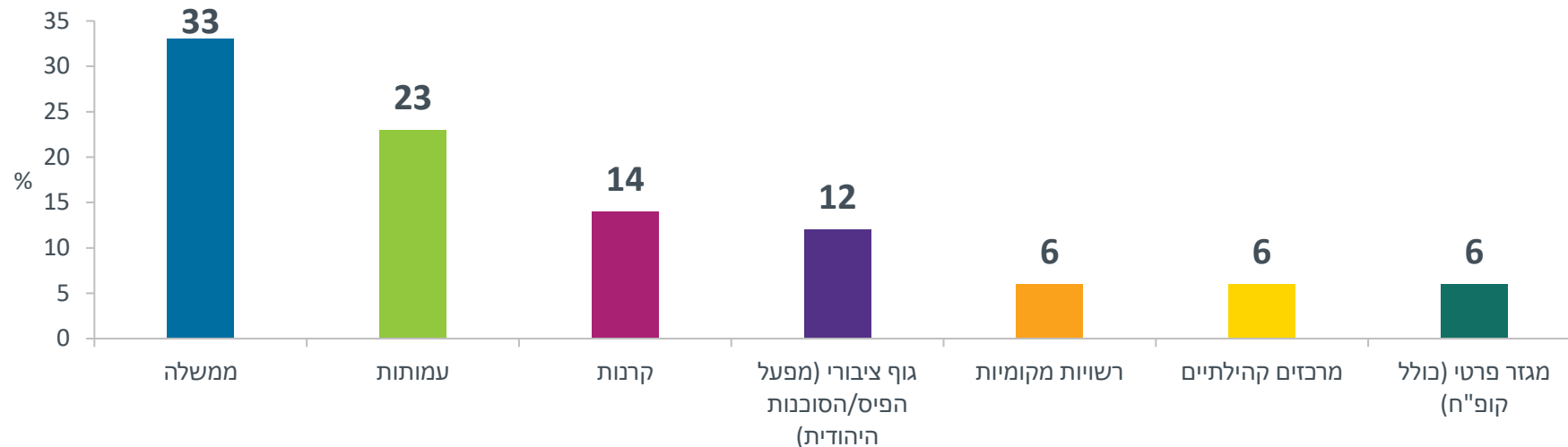

מקורות המימון של המג"ר N=29 (באחוזים)

המג"רים משתמשים במקורות מימון מגוונים נוסף על המימון של 360° התוכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון (להלן: התוכנית הלאומית)

33% מן המג"רים אשר נעזרים במימון נוסף, נעזרים במימון ממשלתי (כגון משרד השיכון, רווחה חינוכית במשרד החינוך והמוסד לביטוח לאומי), ו-23% מן המג"רים נעזרים בעמותות. העמותה העיקרית שהוזכרה היא 'יעדים לצפון'.

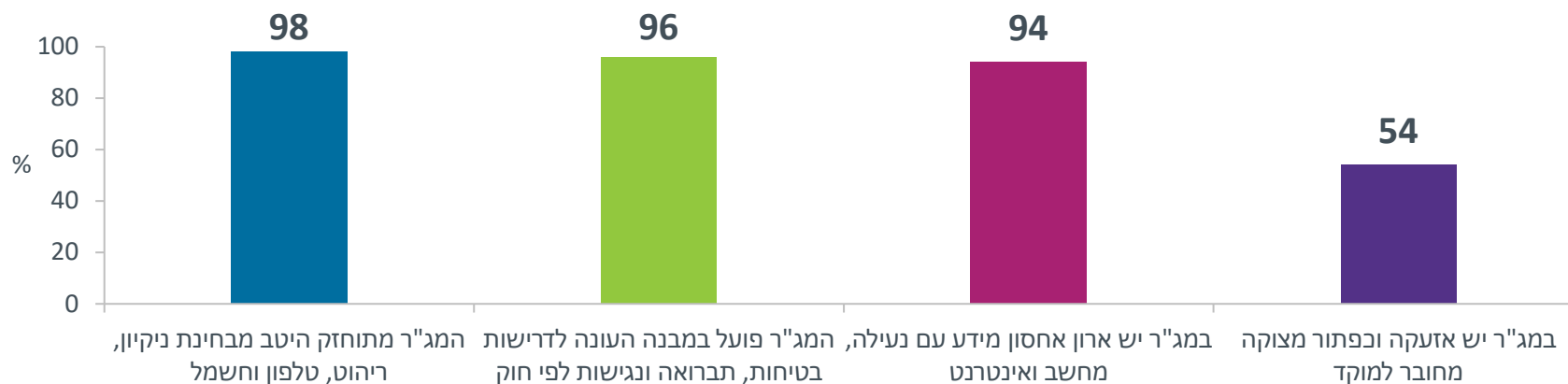
תחזוקת המג"ר (באחוזים)^א

רוב המג"רים (בין 94%-98%) דיווחו על רמת תחזוקה גבוהה. ב-54% מן המג"רים יש אזעקה וכפתור מצוקה – שיעור נמוך מיתר הדיווחים על תחזוקה.

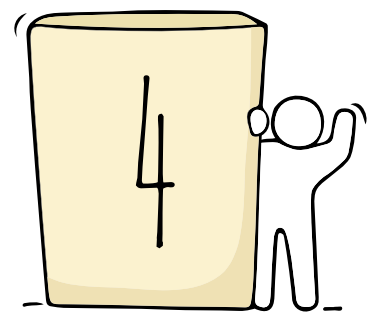
אתגרים בתחום התחזוקה (n=7)

מחסור בצידוד או בעיות תחזוקה: מחסור בחדרי טיפול; צורך בתחזוקה טובה יותר הן במבנה המג"ר הן בחצר, החדרים קטנים ומגבילים את כמות המשתתפים בפעילות; לעיתים המג"ר מופעל בתוך שירות אחר ויש מצוקת מקום.

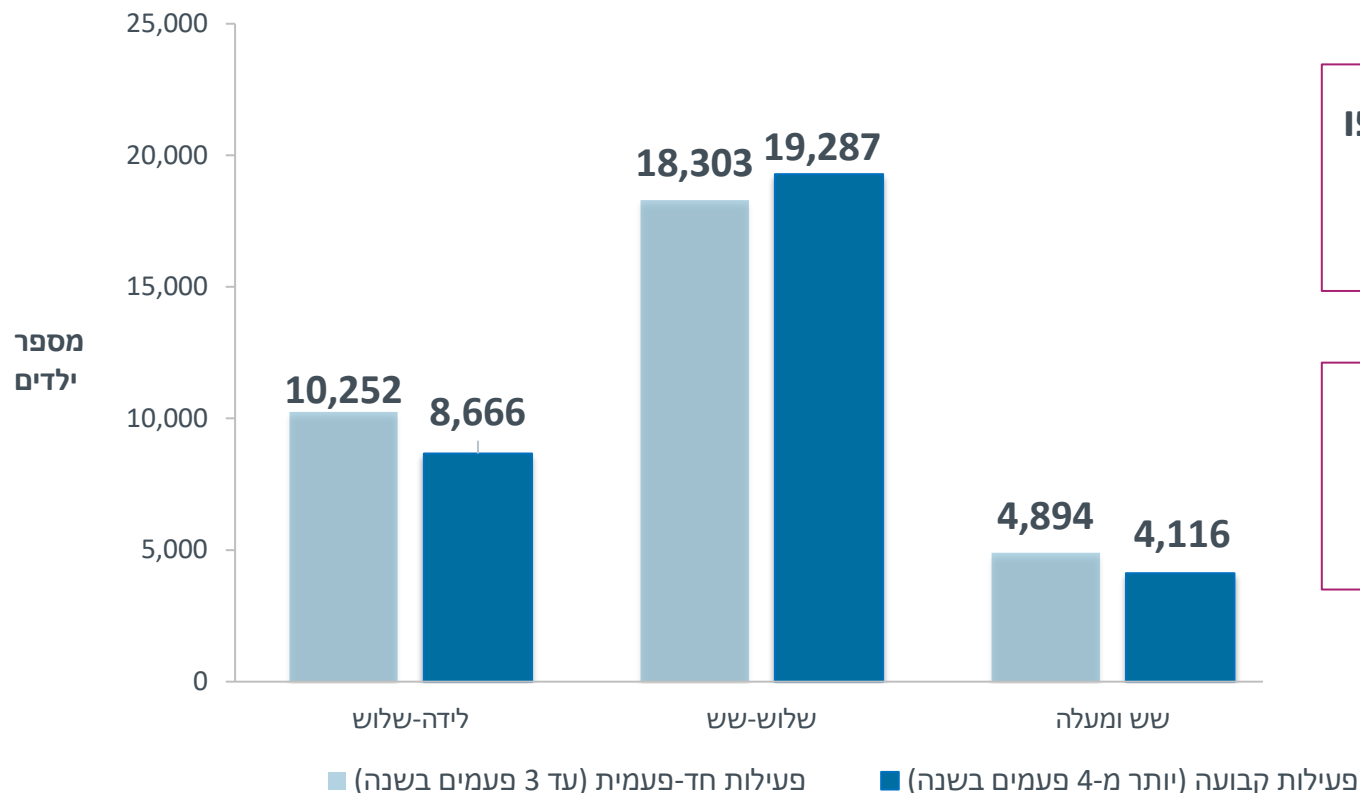
^אהתרשים מציג תשובות על שאלות שונות בתחום

היקף מקבלי השירות במג"רים

ילדים המקבלים שירות, בחתך גילי לפי סוגי פעילות: תמונת מצב ארצית (במספרים)[^]

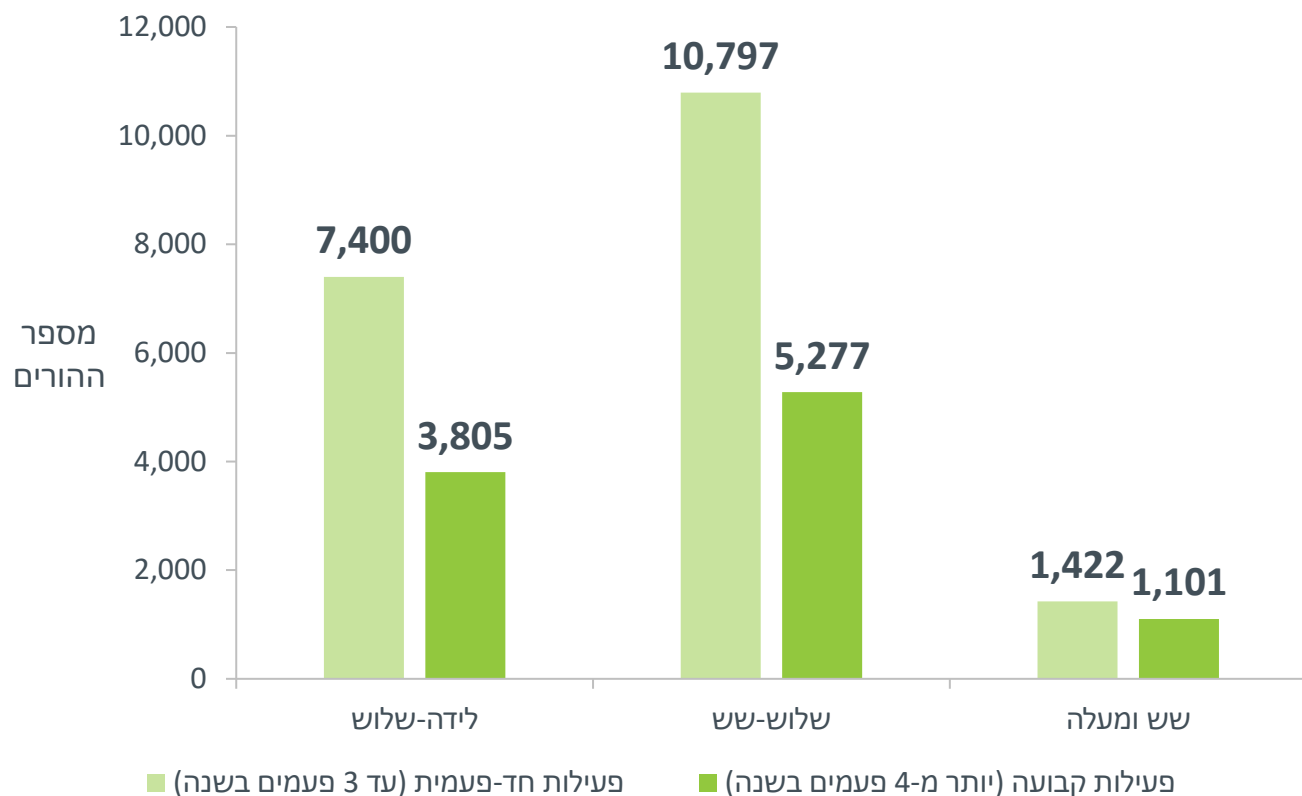
יותר^{^^} ילדים בקבוצת הגיל 3-6 השתתפו בפעילויות, הן חד-פעמיות הן קבועות, לעומת יתר קבוצות הגיל

פחות^{^^} ילדים בקבוצת הגיל 6 ומעלה השתתפו בפעילויות, הן חד-פעמיות הן קבועות, לעומת יתר קבוצות הגיל^{^^^}

[^] ייתכן שחלק מן הילדים השתתפו בכמה פעילויות במשך השנה
^{^^} המספרים המוצגים הם לפי הערכות של מנהלי המג"ר ואינם תמיד מספרים מדויקים
^{^^^} 34 מג"רים ציינו פעילות קבועה בעבור בני שש ומעלה; 33 מג"רים ציינו פעילות חד-פעמית בעבור בני שש ומעלה

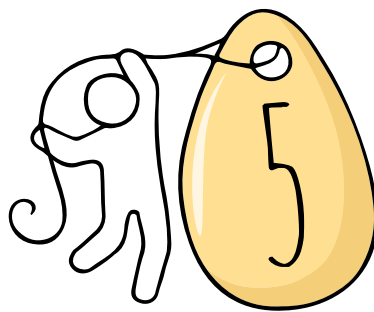
הורים המקבלים שירות במג"ר, לפי סוג הפעילות שבה השתתפו ולפי קבוצת הגיל של ילדיהם: תמונה ארצית (במספרים)[^]

יותר^{^^} הורים לילדים בקבוצת הגיל 3-6 השתתפו בפעילויות, הן חד-פעמיות הן קבועות

פחות^{^^} הורים לילדים בקבוצת הגיל 6 ומעלה השתתפו בפעילויות, הן חד-פעמיות הן קבועות^{^^^}

[^] ייתכן שחלק מן ההורים השתתפו בכמה פעילויות במשך השנה
^{^^} המספרים המוצגים הם לפי הערכות של מנהלי המג"ר ואינם תמיד מספרים מדויקים
^{^^^} 32 מג"רים ציינו פעילות קבועה בעבור הורים לילדים בני שש ומעלה; 34 מג"רים ציינו פעילות חד פעמית בעבור הורים לילדים בני שש ומעלה

ניהול המג"ר

תוכניות עבודה ואיסוף נתונים ללמידה ומעקב | יישום התוכנית השנתית

הרכב הצוות המוביל במג"ר | תדירות מפגשי הצוות המוביל ונושאי המפגשים

ניהול רישום של מקבלי השירות | שימוש במערכת התמ"י (תשתית מידע יישובי של התוכנית הלאומית)

תוכנית עבודה ואיסוף נתונים ללמידה ומעקב

רוב המג"רים (61%-88%) עוסקים בתכנון ואיסוף נתונים לצורך למידה ושיפור.

ב-77% מן המג"רים נעשה תיעוד שוטף בכתב של התוכניות השונות במג"ר לצורך למידה ומעקב^א

נשמרה יציבות לעומת המדידה הקודמת

ב-88% מן המג"רים יש תוכנית עבודה שנתית

נשמרה יציבות לעומת המדידה הקודמת

^א סימנו תשובות 4 או 5 בסולם של 1-5, כאשר 5 מציין כי נעשה תיעוד שוטף בכל התוכניות ואילו 1 מציין כי לא נעשה תיעוד אף לא בתוכנית אחת.

יישום התוכנית השנתית

הפעילויות שיצאו לפועל לפי התכנון השנתי הן פעילויות הקשורות בהפעלת התוכניות השונות, הכשרות לצוותים ועבודה לפי לוח זמנים קבוע (עבודה בסדירויות) עם השותפים ביישוב, לצד פיתוח מענים חדשים.

עלו קשיים בהפעלת חלק מן המענים המתוכננים בשל מחסור בתקציב ומחסור בכוח אדם ($n=13$). נוסף על כך, עלה קושי בגיוס משתתפים (גם בשל הנחיות משרד הבריאות להתמודדות עם מגפת הקורונה), וכן קשיים בפיתוח סדירויות יחד עם השותפים ביישוב בשל אילוצים בירוקרטיים וזמינות. כדי להתמודד עם חלק מן האתגרים ביישום התוכניות, ציינו מנהלי המג"רים את **שיתופי הפעולה עם גורמים נוספים** כגון קופות חולים, תחנות טיפת חלב והרשות המקומית.

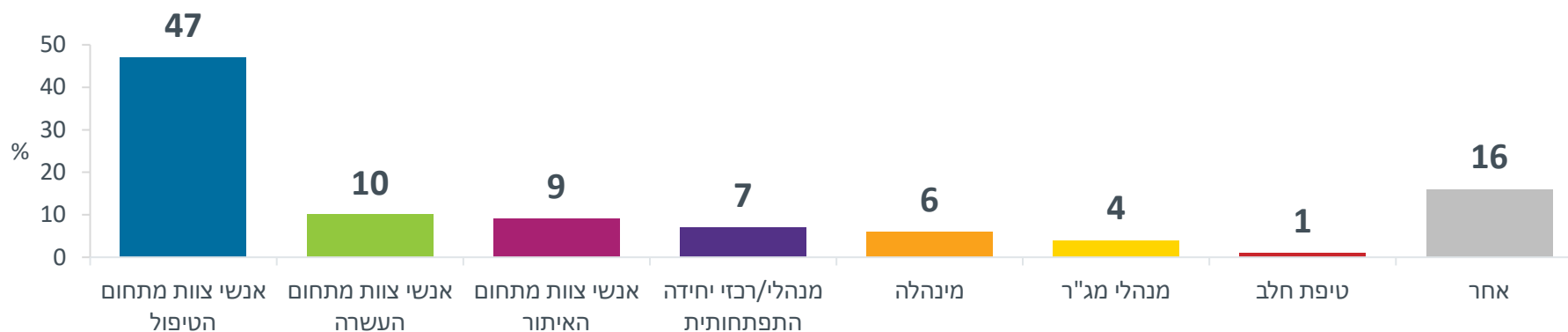

הרכב הצוות המוביל במג"ר (באחוזים)[^]

ב-88% מן המג"רים יש צוות מוביל

ב-47% מן הצוותים המובילים חברים אנשי צוות מתחום הטיפול

נשמרה יציבות באחוז הצוותים המובילים במג"ר לעומת המדידה הקודמת

[^] ייתכן שהאחוז הנמוך של מנהלי מג"ר בצוותים המובילים נובע מכך שמנהלי המג"ר לא ציינו שהם חברים בהם וענו מי עוד מלבדם חבר בצוות המוביל

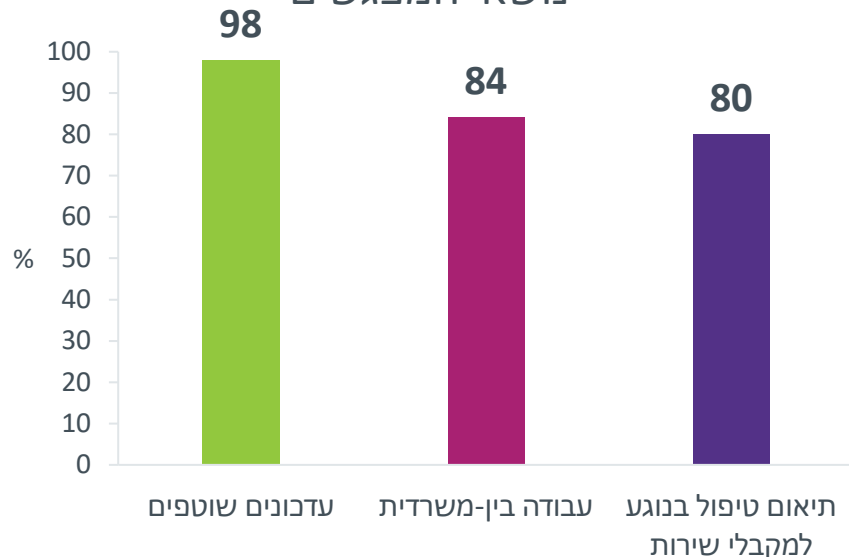

תדירות מפגשי הצוות המוביל במג"ר ונושאי המפגשים

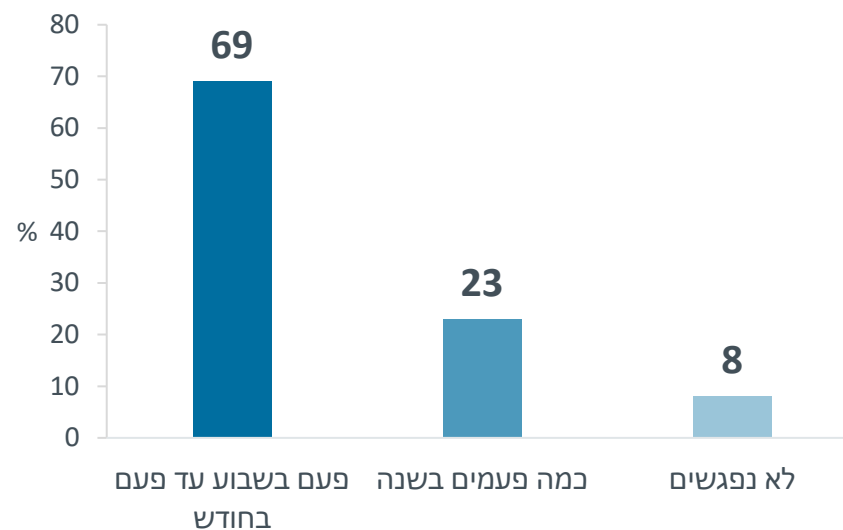
הצוותים המובילים במג"רים השונים עוסקים בנושאים דומים, בהם: עדכונים שוטפים (98%), עבודה בין-משרדית (84%) ותיאום טיפול בנוגע למקבלי השירות (80%)

ב-69% מן המג"רים הצוותים המובילים נפגשים בתדירות הנעה בין פעם בשבוע לפעם בחודש יש יציבות ביחס למדידה הקודמת =

נושאי המפגשים

תדירות המפגשים

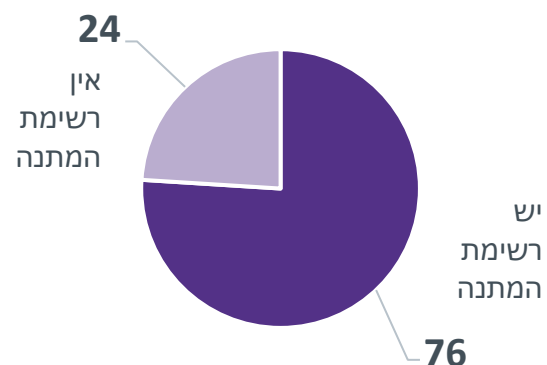

ניהול רישום של מקבלי השירות (באחוזים)

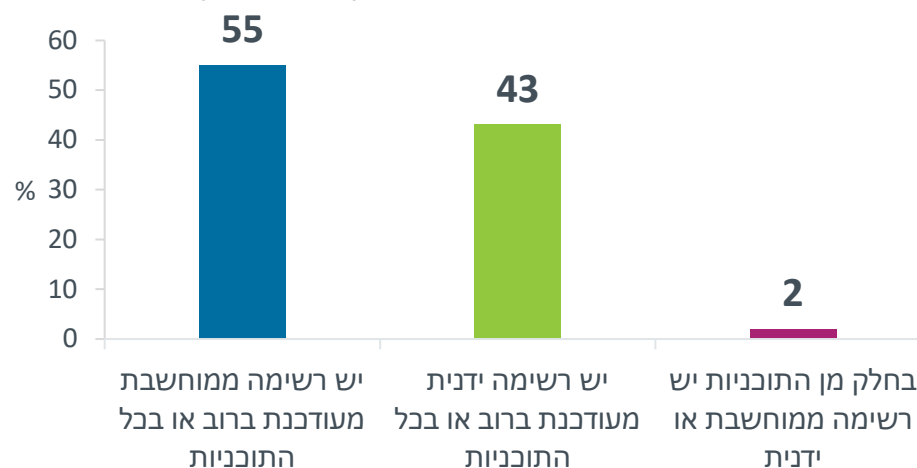
ב-76% מן המג"רים יש רשימת המתנה של הפונים לתוכניות. זוהי עלייה לעומת המדידה הקודמת (57%).

ב-98% מן המג"רים, ברוב התוכניות יש רשימות מעודכנות של מקבלי השירות. ב-55% מן המג"רים יש רשימות ממוחשבות של המשתתפים בתוכניות ובכל היתר הרשימות ידניות.

ניהול רשימות המתנה לתוכניות (באחוזים)

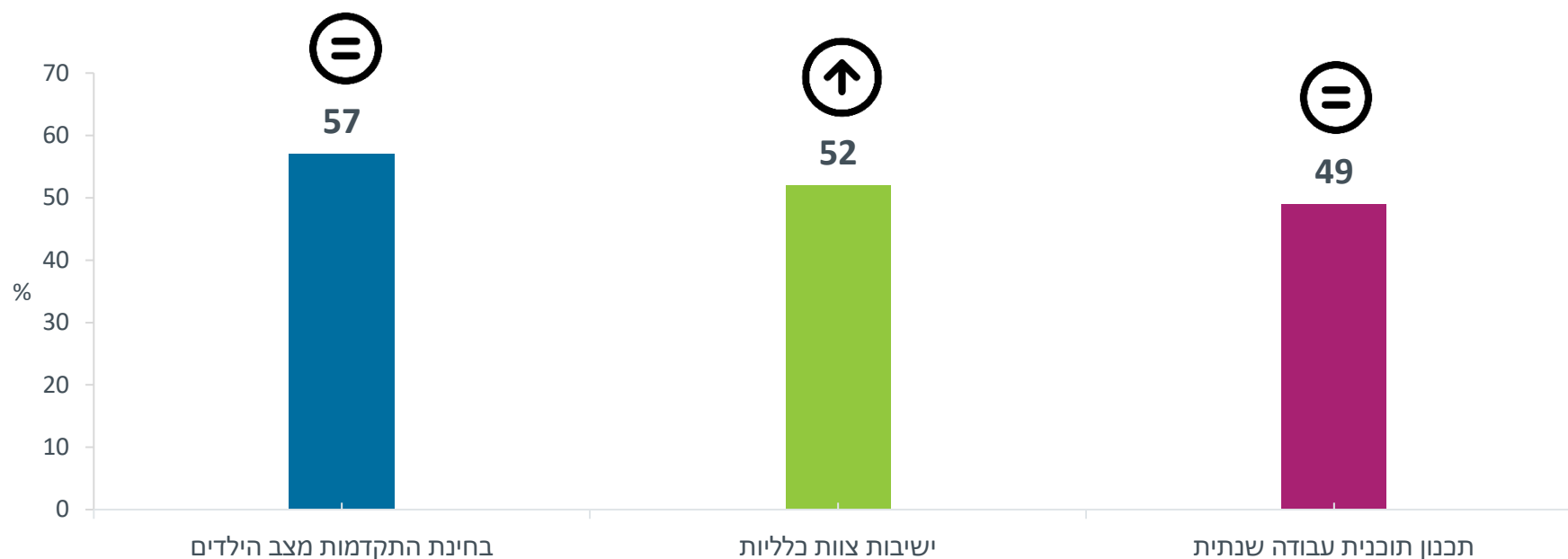
ניהול רישום בתוכניות (באחוזים)

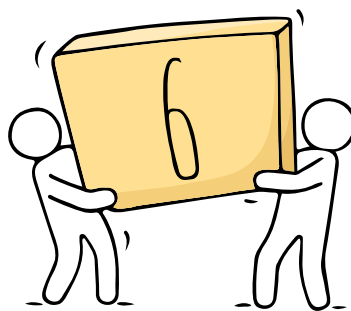

שימוש במערכת התמ"י (תשתית מידע יישובית) (באחוזים)^א

עיקר השימוש במערכת התמ"י נעשה כדי לבחון את התקדמות מצב הילדים (57%).
במדידה זו יש עלייה בשימוש בנתונים ממערכת התמ"י בישיבות צוות כלליות (52%)
לעומת במדידה הקודמת (41%).

^אהתרשים מציג תשובות על שאלות שונות בתחום

כוח אדם מיומן

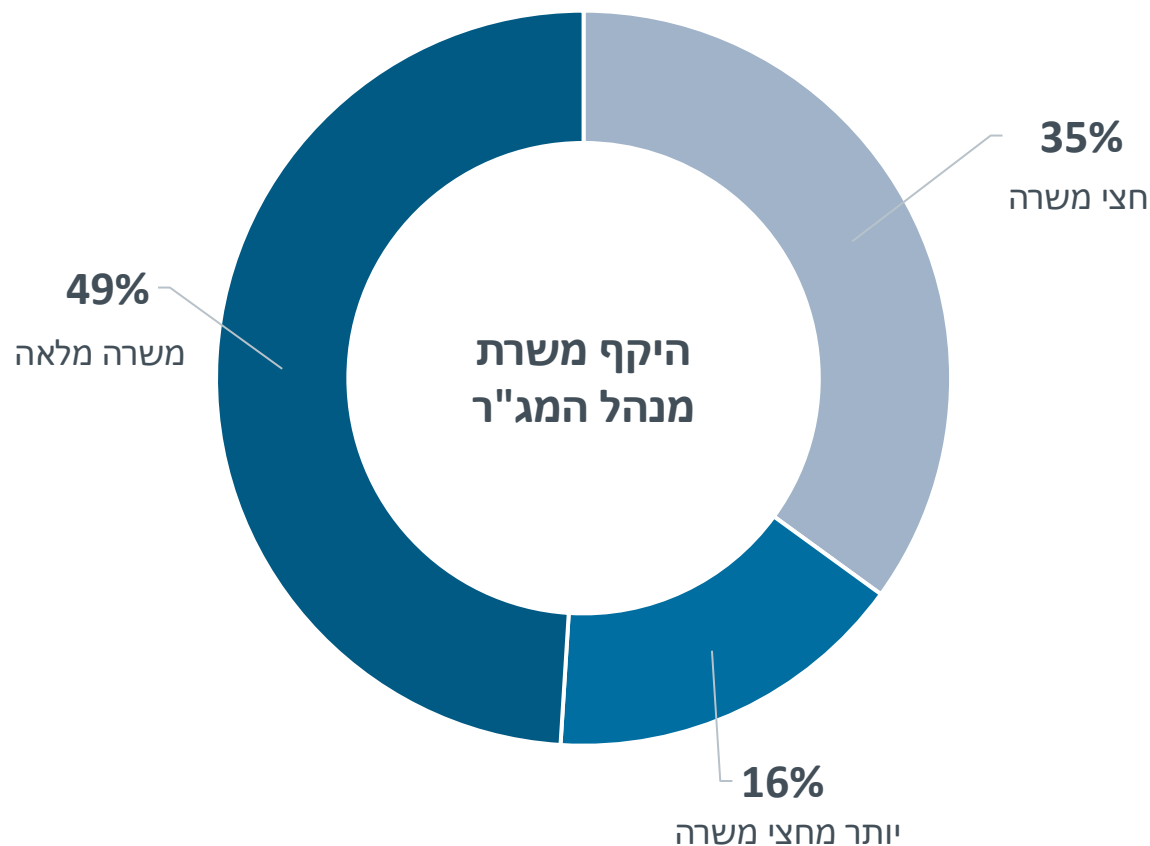
כוח אדם והיקף משרה |

תחום הטיפול ההתפתחותי והרגשי במג"ר – שלא ביחידות ההתפתחות המוכרות על ידי משרד הבריאות |

הכשרות לצוותים במג"ר | תמיכה מקצועית של המג"ר באנשי מקצוע ביישוב | שילוב מתנדבים במג"ר

כוח אדם והיקף משרה (באחוזים)

ב-**49%** מן המג"רים מנהל המג"ר מועסק במשרה מלאה. נשמרה יציבות לעומת המדידה הקודמת באחוזי המנהלים המועסקים במשרה מלאה.

ב-**57%** מן המג"רים יש מזכירה. נתון זה נמוך מן המדידה הקודמת (70%).

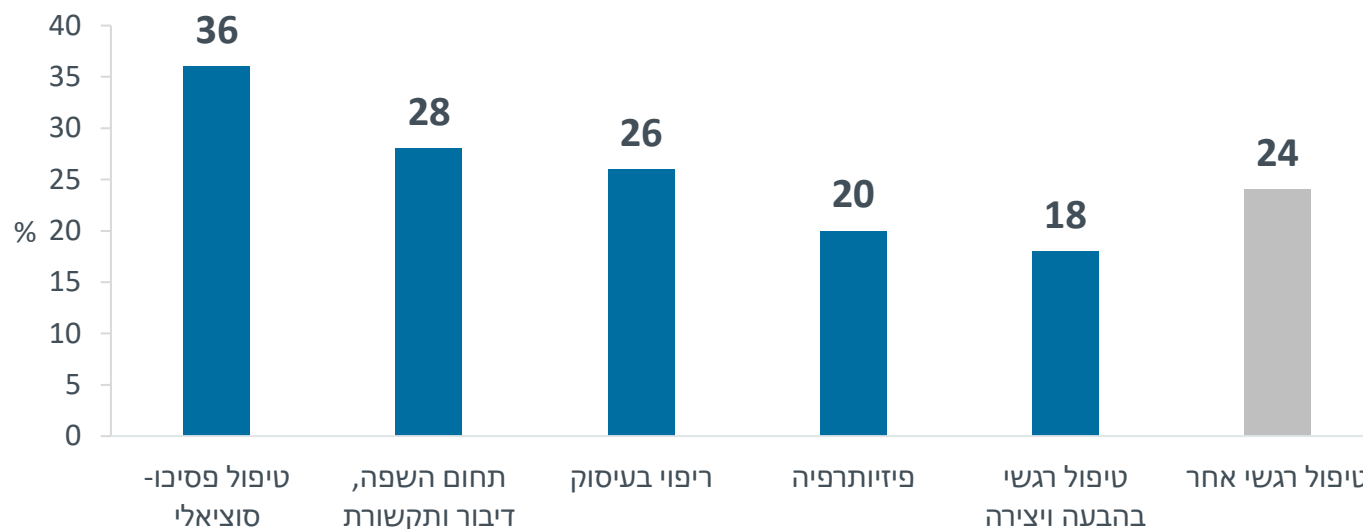

תחום הטיפול ההתפתחותי והרגשי במג"ר – שלא ביחידות ההתפתחות המוכרות על ידי משרד הבריאות (באחוזים)

ב-45% מן המג"רים שבהם פעלו בשנת 2021 תוכניות בתחום הטיפול ההתפתחותי והרגשי, שלא באמצעות יחידות התפתחות, יש גיוון בתחומים שבהם ניתנו שירותים.

ב-36% מן המג"רים הטיפולים ניתנו בתחום הטיפול הפסיכו-סוציאלי, ב-28% מן המג"רים הטיפולים ניתנו בתחום השפה, דיבור ותקשורת על ידי קלינאיות תקשורת וב-26% מן המג"רים הטיפולים ניתנו בתחום של ריפוי בעיסוק.

הכשרות לצוותים במג"ר

ב-75% מן המג"רים בוצעו בשנת 2021 הכשרות לצוות המג"ר.

נשמרה יציבות לעומת המדידה הקודמת.

ההכשרות לצוות המג"ר כללו נושאים הנוגעים לניהול המג"ר, כגון בניית חזון ומודל עבודה לצוות, **לצד הכשרות בתחום התפתחות הילד**, כגון סימני מצוקה בקרב ילדים; חשיבות הסיפור; התפתחות תקינה; ויסות חושי; קידום איכות הקשר בין ההורה לילד; עבודה עם הורים **צוינו מקורות מימון מגוונים**: מתקציב "כרטיס הפרויקט" (n=16), הרשות המקומית (n=7), מקורות מימון אחרים כגון קופות החולים ומשרד החינוך (n=12) **אתגרים**: חלק ממנהלי המג"רים ציינו כי הייתה בעיה למצוא תקציב להכשרות (n=4) או קושי למצוא זמן המתאים לכל הצוות להכשרות (n=2)

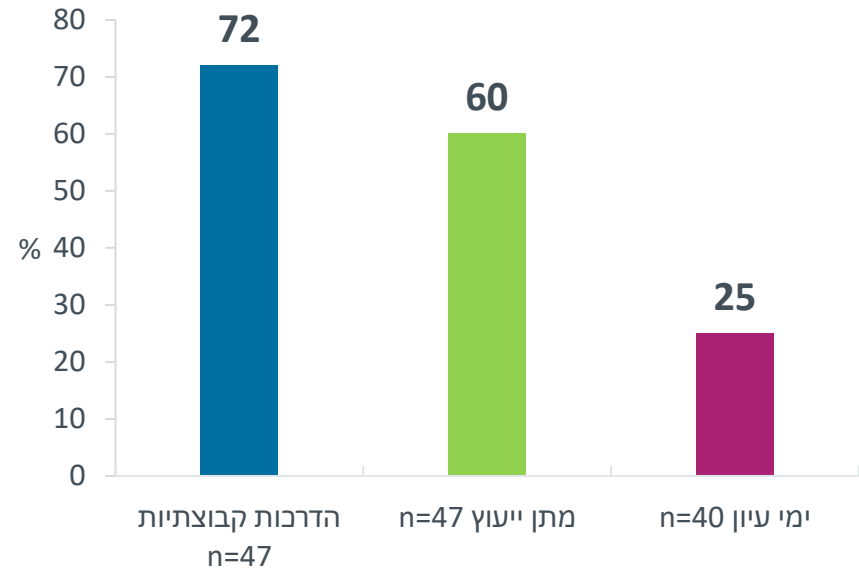

תמיכה מקצועית של המג"ר באנשי מקצוע ביישוב (באחוזים)^

מרבית המג"רים מקיימים שיתופי פעולה עם מערך השירותים ביישוב.

המג"רים תמכו באנשי המקצוע ביישוב באמצעות הדרכות קבוצתיות (72%) וייעוץ (60%).

המג"רים תמכו באנשי מקצוע ביישוב העוסקים בגיל הרך: מנהלות וצוותי חינוך-טיפול במעונות, בפעוטונים, בגנים פרטיים ובגנים ציבוריים; אחיות תחנות טיפת חלב; מפקחות ויועצות בגני הילדים. כמו כן היו שותפים בימי עיון של עמותת גושן ורופאים בקהילה, פורמים של הגיל הרך בשיתוף התוכנית הלאומית, אגפי הרווחה וחינוך ביישובים ועוד.

^התרשים מציג תשובות על שאלות שונות בתחום

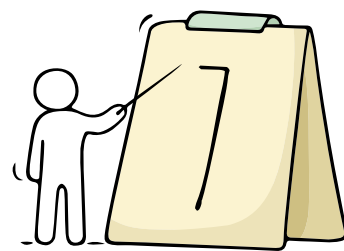
שילוב מתנדבים במג"ר

65% ממנהלי המג"רים ציינו כי המג"ר מפעיל מתנדבים.

ירידה לעומת המדידה הקודמת (88%)

המתנדבים השתלבו במגוון תוכניות שפעלו במסגרת המג"ר, כגון מועדון אימהות; מועדונית לגיל הרך; משחקייה, חוגים התפתחותיים, לצד התנדבות בתחום האדמיניסטרציה ומיצוי זכויות.
מי מתנדב? תלמידים וחניכי תנועות הנוער, סטודנטים, מתנדבי שירות לאומי, בני הגיל השלישי.

רצף מענים

שיתוף פעולה עם שירותים בקהילה | יחסי גומלין בין המג"ר ובין רופאי הילדים בקהילה
תמיכה מקצועית של המג"ר באנשי מקצוע ביישוב | דרכים לאיתור ילדים שיכולים להיעזר בשירותי המג"ר
תחום הטיפול ההתפתחותי והרגשי – כיצד סופקו השירותים? | פעילות העשרה התפתחותית מונעת
אתגרים ברצף המענים

שיתוף פעולה עם שירותים בקהילה

רוב המג"רים (91%-96%) משתפים פעולה עם שירותים בקהילה.

שיתוף פעולה ממוקד בנוגע לילדים ומשפחותיהם

96%

נשמרה יציבות לעומת המדידה הקודמת. =

שותפים נפוצים:

האגף לשירותים חברתיים, מחלקות החינוך, קופת חולים, תחנות טיפת חלב, 360° התוכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, המכון להתפתחות הילד (משרד הבריאות), מעג"ן (מערך תומך מעון-גן) (משרד החינוך), אור (משרד החינוך), נתיבים להורות (משרד הרווחה)

נושאים מרכזיים:

מתן טיפול משותף, משולב או מתואם / בניית תוכנית טיפול, שיתוף מידע, הדרכת הורים ופעילויות איתור, משפחות נזקקות וילדים בסיכון, ועדות אפיון וזכאות ופרט

שיתוף פעולה בנוגע לדרכי עבודה ולפיתוח תוכניות לאוכלוסיית היעד

91%

נשמרה יציבות לעומת המדידה הקודמת. =

שותפים נפוצים:

האגף לשירותים חברתיים, מחלקות החינוך, מתי"א, 360° התוכנית הלאומית לילדים ולנוער בסיכון, גורמים ביישוב, תחנות טיפת חלב, קופת חולים, מרכז צעירים, ג'וינט-אשלים, מעונות היום

נושאים מרכזיים:

פיתוח תוכניות / הפעלת תוכניות, עבודה עם הורים (סדנאות, הדרכות, ייעוץ), הכשרות לצוותים, איתור וטיפול, תוכנית עבודה יישובית/ מדיניות, יצירת שפה משותפת

אתגרים בעבודה אינטגרטיבית:

לעיתים הקושי נובע ממחסור בכוח אדם

שיתוף פעולה עם שירותים בקהילה (המשך)

ב-86% מן המג"רים נציגים מצוות המג"ר השתתפו בוועדות ביישוב.

זוהי עלייה לעומת המדידה קודמת (74%).

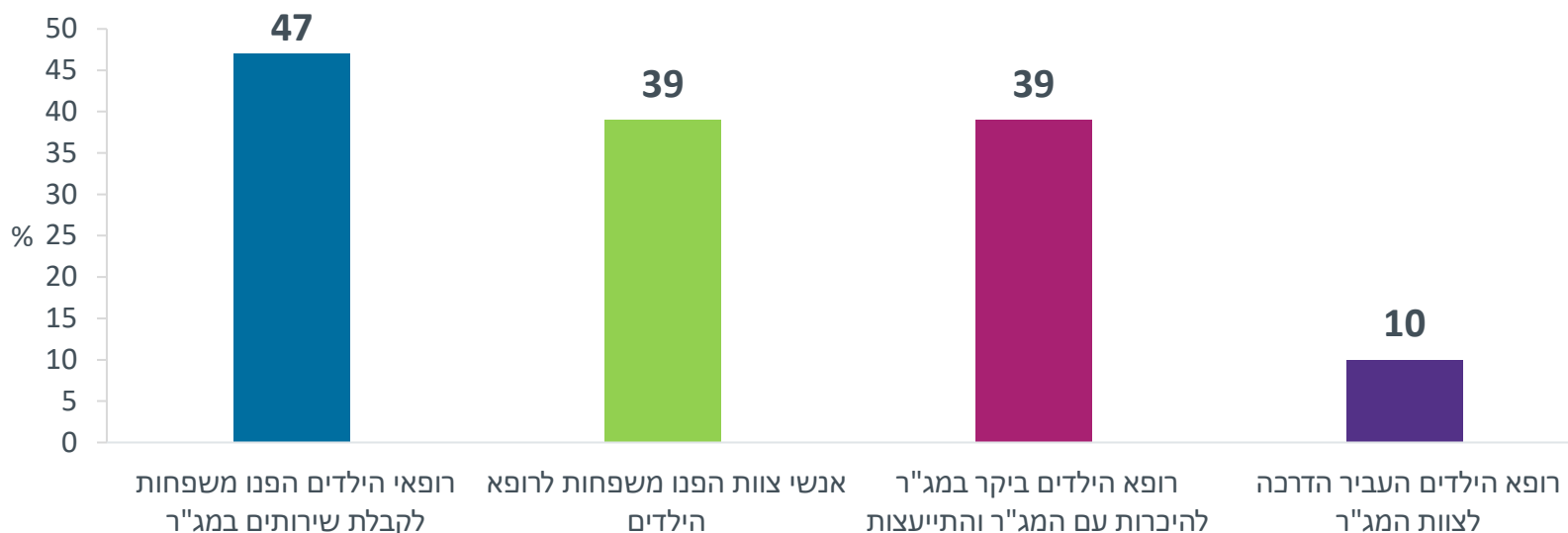
בשנת 2021 היה צוות המג"ר שותף בפורומים ובוועדות ביישוב, כגון פורמים מקצועיים ובין-מקצועיים, פורום הגיל הרך של התוכנית הלאומית, פורום חינוך, ועדות היגוי לגיל הרך, פורום מעג"ן.

יחסי גומלין בין המג"ר ובין רופאי ילדים בקהילה[^] (באחוזים)

יש קשר בין רופאי ילדים בחלק מן היישובים ובין המג"רים. בשנת 2021, רופאי ילדים הפנו ילדים למג"ר ב-47% מן היישובים שבהם פועלים מג"רים. ב-8% מן היישובים הקשר כלל את כל ערוצי ההתקשרות המפורטים בתרשים.^{^^}

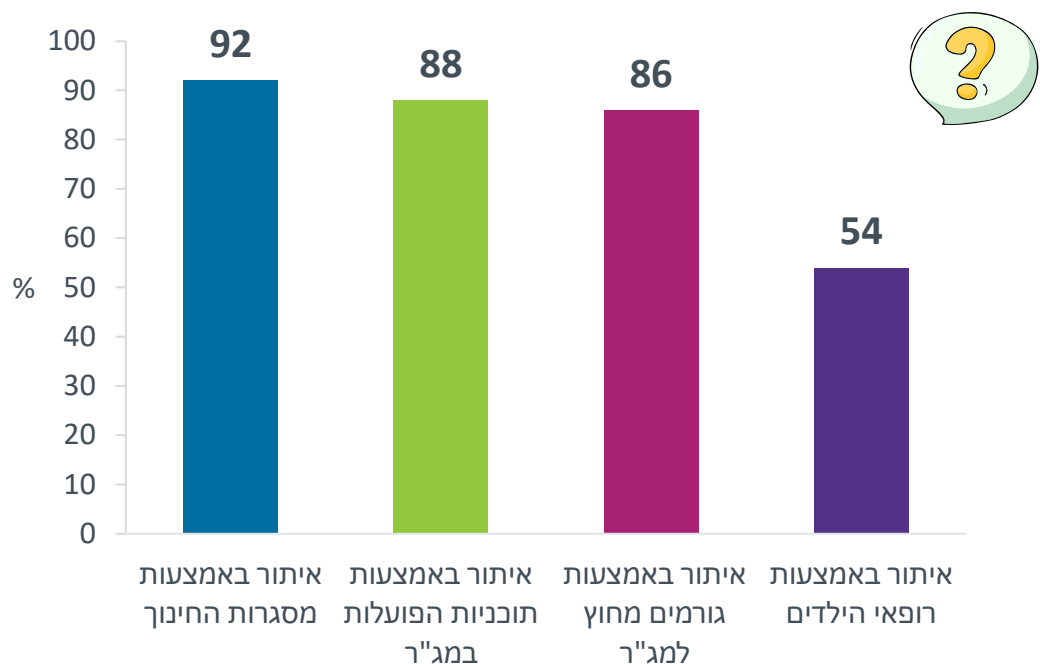

[^] עמותת גושן לרפואת ילדים בקהילה שותפה למערך המג"רים בחיזוק הקשר עם רופאי הילדים בקהילה לצורך איתור בעיות התפתחות ואיגום משאבים.
^{^^} התרשים מציג תשובות על שאלות שונות בתחום

דרכי איתור של ילדים שיכולים להיעזר בשירותי המג"ר (באחוזים)^א

המג"רים נוקטים במגוון פעולות לצורך איתור.
הדרך הנפוצה ביותר לאיתור היא באמצעות מסגרות החינוך (92%).

נוסף על כך, נעשו פעולות להגדלת האיתור בכלל האוכלוסייה על ידי שימוש באירועי שיא יחד עם השותפים, כגון אירועים משותפים עם תחנות טיפת חלב. כמו כן בוצע איתור באמצעות השותפים ביישוב, כגון האגף לשירותים חברתיים, מרכז צעירים, מכוני שמיעה; פסיכולוגים של השפ"ח בגני הילדים; תחנות לבריאות המשפחה; מרכזים קהילתיים; מחלקת קליטה

^א התרשים מציג תשובות על שאלות שונות בתחום

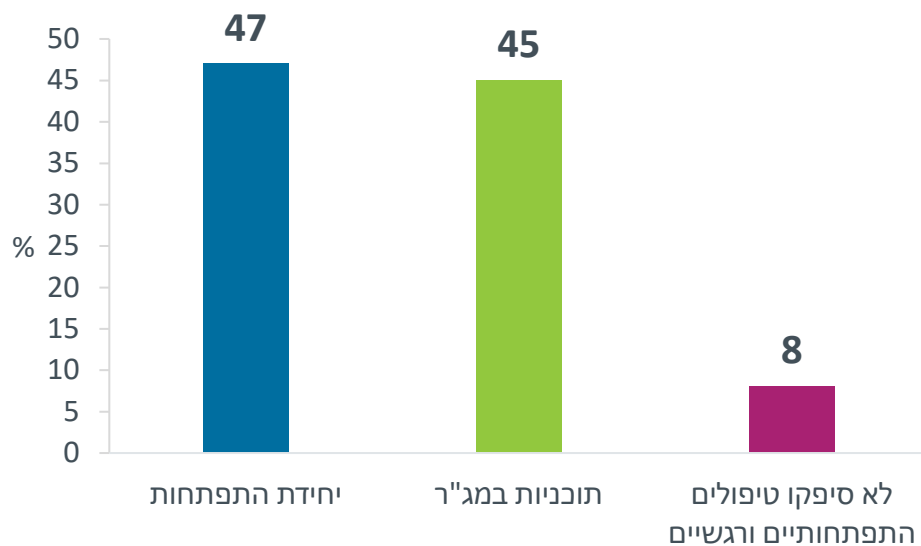

תחום הטיפול ההתפתחותי והרגשי – כיצד סופקו השירותים? (באחוזים)

ב-92% מן המג"רים סופקו בשנת 2021 שירותים בתחום הטיפול ההתפתחותי והרגשי.

ב-47% מן המג"רים פעלו יחידות התפתחות המוכרות על ידי משרד הבריאות וביתר המג"רים פעלו תוכניות אחרות בתחום זה.

אספקת שירותים בתחום הטיפול ההתפתחותי והרגשי (באחוזים)

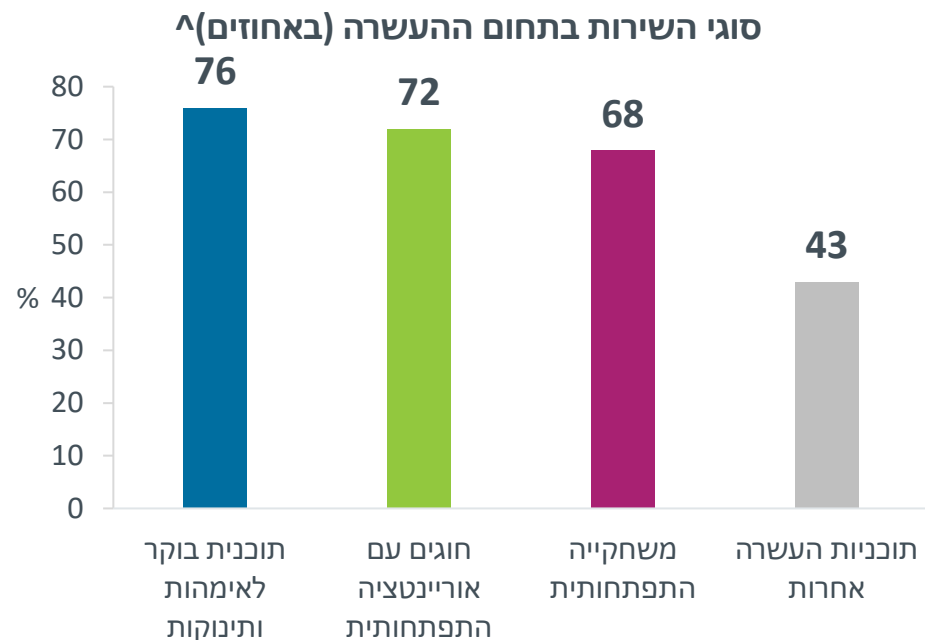
במקרים שבהם המענה ניתן על ידי תוכניות אחרות במג"ר, המג"ר הפעיל תוכניות כגון 'מעטפת' (של משרד הבריאות) ו'דלת פתוחה' (שפ"י-משרד החינוך), העסיק צוותים פרה-רפואיים ופעל בשיתוף פעולה עם השירות הפסיכולוגי-חינוכי.

פעילות העשרה מונעת (באחוזים)[^]

במרבית המג"רים (76%-68%) פעלו בשנת 2021 תוכניות להעשרה מונעת בתחום כלשהו.

ב-76% מן המג"רים פעלו בשנת 2021 תוכניות בוקר לאימהות ולתינוקות, חוגים עם אוריינטציה התפתחותית (72%) ומשחקיות התפתחותית (68%).

כאשר הופעלו תוכניות העשרה אחרות אפשר היה לראות גיוון בתכנים, כגון סדנאות דרמה ואומנות; תזונה וכושר לתינוקות; מוכנות לכיתה א'.

[^] התרשים מציג תשובות על שאלות שונות בתחום

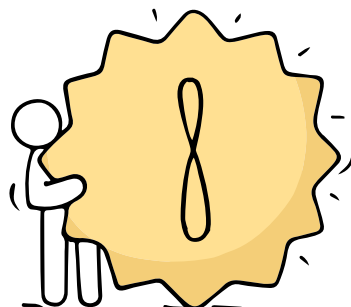
אתגרים ברצף המענים

אתגרים הנוגעים לשיתוף פעולה בין מערכות:

- הדדיות נמוכה בין השותפים (n=8), לדוגמה חלק מן השותפים לא זמינים להגיע לוועדות או במקרים אחרים אין שיתוף הדדי במידע על תוכניות.
- תחלופה של כוח אדם ומחסור באנשי מקצוע בקרב השותפים (n=5) לצד מסדי נתונים הפועלים במערכות שונות המקשים על ניהול משותף (n=4) ועל העברת מידע על ילדים (n=3).

אתגרים תקציביים ומחסור בכוח אדם טיפולי הפוגעים ברצף בין איתור לטיפול (n=3)

עבודת המג"ר בגישת 'הלקוח במרכז'

יישוג הורים | נושאי העבודה עם הורים | קבלת קהל במג"רים
הנגשה פיזית של המג"רים | הנגשת מידע על תוכניות
התאמה תרבותית של המג"רים | אתגרים בהנגשה של המג"רים

יישוג הורים

66% מן המג"רים פועלים במסגרות הרלוונטיות כדי לקיים קשר עם הורים שאינם צורכים את שירותי המג"ר.

⬆️ זוהי עלייה מן המדידה הקודמת (50%)^א

דוגמאות בולטות לפעילות יישוג הורים:

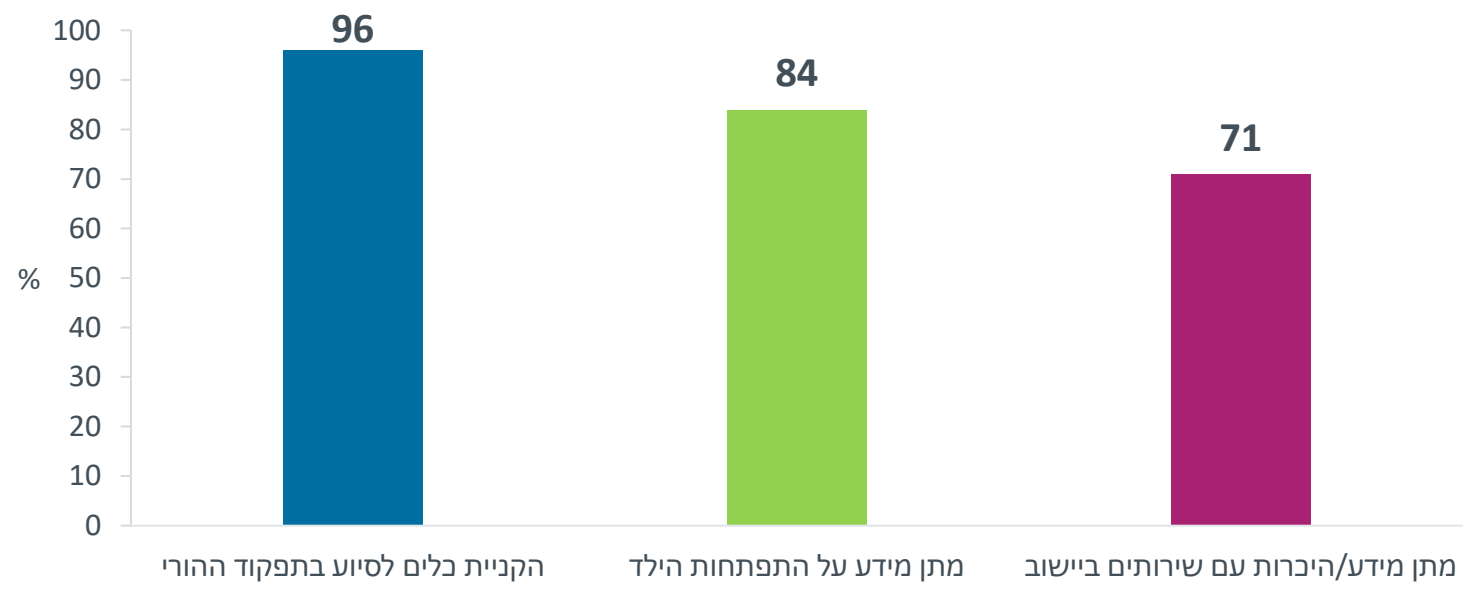
שיווק ויישוג באמצעות תוכניות בתוך המג"ר ומחוץ למג"ר; ליווי על ידי אנשי מקצוע עד צריכת השירות; יישוג באמצעות גורמים אוניברסליים כגון גננות ומנהלות מעון; יישוג באמצעות ביקורי בית על ידי עו"סיות; שיווק טלפוני; ביקורים בבית היולדת; ;אירועי שיווק בתחנות טיפת חלב, אירועי שיא להורים ולילדים; העברת מידע לאנשי המקצוע ביישוב באמצעות הוועדות הגילאיות; ומפגשי חשיפה באמצעות המעונות וגני הילדים.

^א סימנו תשובות 4 או 5 מתוך סולם של 1-5. 1-המרכז לא פעל באף מסגרת רלוונטית כדי לקיים קשר עם הורים שאינם צורכים את שירותיו; 5-המרכז פעל בכל המסגרות הרלוונטיות כדי לקיים קשר עם הורים שאינם צורכים את שירותיו

נושאי העבודה עם הורים (באחוזים)[^]

ברוב (בין 84% ל-96%) המג"רים עוסקים בהקניית כלים שיסייעו להורים בתפקוד ההורי ובמתן מידע על התפתחות הילד.

[^] התרשים מציג תשובות על שאלות שונות בתחום

קבלת קהל במג"רים

ב-88% מן המג"רים יש קבלת קהל.

79% ממנהלי המג"רים סבורים כי שעות הפעילות מתאימות כמעט לחלוטין לצורכי האוכלוסייה.[^]

⊖ נשמרה יציבות לעומת המדידה הקודמת.

נדרש להתאים את שעות הפעילות בעיקר להורים עובדים. לשם כך יש להרחיב את שעות הפעילות לשעות אחר הצהריים ולימי שישי בבוקר וכן לימי שבת בבוקר במג"רים ביישובים ערביים. כמו כן יש לאפשר קבלת שירות גם בזום.

[^] סימנו תשובות 4 או 5 בסולם של 1-5, כאשר 5 מציין כי השעות מתאימות לחלוטין לצורכי האוכלוסייה ואילו 1 מציין כי השעות לא מתאימות כלל לצורכי האוכלוסייה

הנגשה פיזית של המג"רים (באחוזים)

78% מן המג"רים מונגשים מבחינת דרכי ההגעה אליהם
(נמצאים במקום מרכזי/נוח להגעה/ויש הסדרי הסעה)[^]

עלייה לעומת המדידה הקודמת (69%)

94% מן המג"רים מונגשים לאנשים עם מוגבלות ולאנשים עם עגלות^{^^}

נשמרה יציבות לעומת המדידה הקודמת

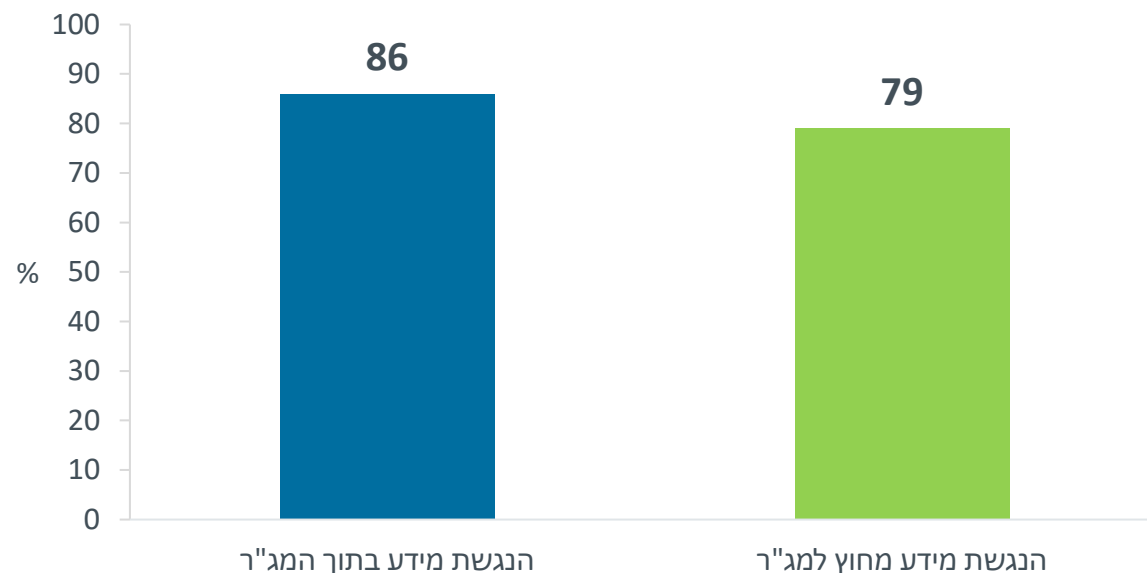
[^] סימנו 5-4 אם סברו שההנגשה טובה בסולם של 1-5, כאשר 1- מרוחק/אין תחבורה; 5- מיקום מרכזי/נוח להגעה
^{^^} סימנו 5-4 אם סברו שההנגשה טובה בסולם של 1-5, כאשר 1- לא מונגש כלל; 5- מונגש באופן מלא

הנגשת מידע על תוכניות (באחוזים)

במרבית המג"רים המידע על התוכניות נגיש בתוך המג"ר (86%) ומחוצה לו (79%)

^ התרשים מציג תשובות על שאלות שונות בתחום

התאמה תרבותית במג"רים (באחוזים) ^{^^}, [^]

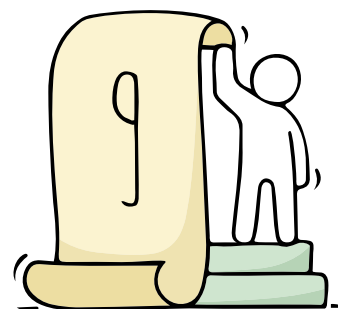

[^] התרשים מציג תשובות על שאלות שונות בתחום
^{^^} ב-13 מג"רים האוכלוסייה הומוגנית ואין צורך בהתאמה תרבותית

אתגרים בהנגשת המג"ר

במקרים שבהם יש קושי בהנגשה פיזית עולה כי המג"ר מרוחק מתחבורה ציבורית ו/או ישנה מצוקת חנייה; לעיתים המג"ר לא מונגש לעגלות ולאנשים עם מוגבלות שמיעה וראייה; לא תמיד ישנה הנגשה של מידע וטפסים בשפות שונות

שותפות הורים

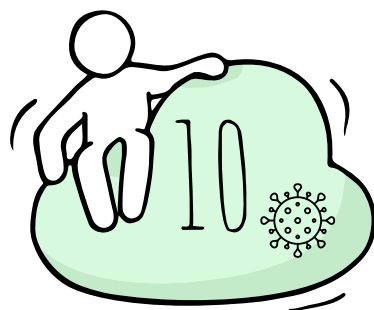
שותפות הורים

■ **35%** מן המג"רים שיתפו הורים בפורומים שונים ביישוב או קידמו יוזמות של הורים כדי לקדם את מעורבות ההורים בקהילה

⬆ עלייה לעומת המדידה הקודמת (27%)

■ **61%** מן המג"רים אוספים משובים מן ההורים המקבלים שירות במג"ר

⊖ נשמרה יציבות לעומת המדידה הקודמת

**תוכניות שהוטמעו בפעילות המג"רים
לאחר תקופת מגפת הקורונה**

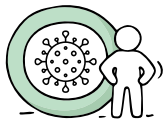
פתרונות ומענים להתמודדות עם אתגרי מגפת הקורונה

במדידה הקודמת (תש"ף) נבדקו אילו פתרונות או מענים פותחו במג"רים להתמודדות עם אתגרי מגפת הקורונה. במדידה הנוכחית נבדק אם פתרונות ומענים אלו נשארו והוטמעו בשגרה.

ב-**84%** מן המג"רים הוטמעו פתרונות ומענים המיועדים להתמודדות עם אתגרים בתקופות של חירום.

הטבלה המוצגת בשקף הבא מפרטת את הפתרונות והמענים שפותחו לשעת חירום והוטמעו במג"רים כתוכניות לשעת חירום, כתוכניות בשגרה או כתוכניות לחירום ושגרה גם יחד.[^]

[^] חלק מן המג"רים לא ציינו אם המענה הוטמע בשגרה או רק בחירום

פתרונות ומענים לשעת חירום אשר הוטמעו במג"רים^א

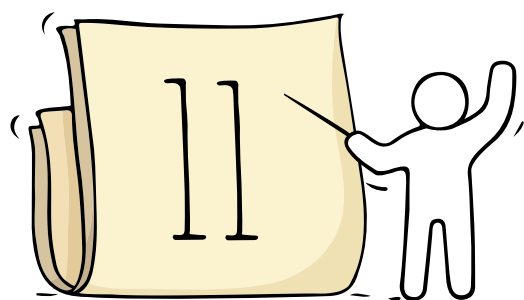
(n=42)

עבודה אינטגרטיבית בתוך המג"ר	עבודה אינטגרטיבית עם גורמים מחוץ למג"ר	עבודה עם הורים	פעילויות של העשרה התפתחותית מונעת	שירותים של טיפול התפתחותי ורגשי	תוכניות לאיתור
ליווי המשפחות על ידי עו"ס/מנהלת המג"ר בנבכי הבירוקרטיה עד קבלת השירות במג"ר	עבודה בשותפות ובשיתוף פעולה עם כלל הגורמים ביישוב לצורך איתור, תיאום טיפול ואיגום משאבים	פגישות הורים/ הרצאות להורים באמצעות הזום	חלוקת ערכות מותאמות גיל לילדים בבידוד	טיפולים של סל אישי (לפי ועדת אפיין וזכאות של החינוך המיוחד) ניתנו באופן פרטני במג"ר	הדרכות הורים בתוכנית איתור בזום
הקמת מערכת תיעוד משותפת לרכזות למעקב אחרי צורכי משפחות בזמן חירום	חיזוק קשרים עם גורמים רלוונטיים המטפלים בילדי החינוך המיוחד (קשר לוועדת אפיין וזכאות ולמתי"א)	שליחת טיפים על ידי צוות מג"ר בתוך דפי קשר להורים במעונות		טיפולים התפתחותיים בזום לילדים שנמצאים בבידוד	הדרכות צוותי פעוטונים בזום
	ליווי צוותי החינוך בגנים	מענה טיפולי בזום להורים וילדים – קו חם להורים		שירותים מרחוק, ליווי משפחות לילדים עם קשיי התפתחות	
	השתתפות של נציגות המג"ר בוועדת חירום ובוועדות אחרות ביישוב			חלוקת משחקים למטופלים להמשך טיפול מרחוק בביתם	
	שיתוף פעולה עם רופאי הילדים				

^אהפתרונות המודגשים בסגול הוזכרו על ידי שני מג"רים או יותר

תובנות וכיווני פעולה

תובנות: תהליך המדידה

1.

מעורבות גבוהה
במילוי הכלי:

75% ממנהלי המג"רים
השתתפו במדידה,
בדומה להשתתפות
במדידה הקודמת.

2.

המשך הסתגלות
למדידה המקוונת:

כמעט לא היו קשיים
טכניים לעומת במדידה
הקודמת.

3.

המפקחות שותפות
במילוי הכלי:

בכ-80% מן המג"רים
המפקחות השתתפו
בכתיבת הסיכום של
הכלי, בדומה למדידה
הקודמת.

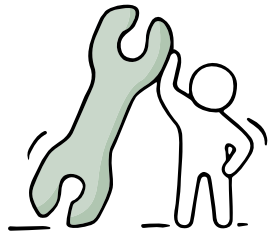

תובנות – איכות השירות (אמות המידה): היבטים לשימור

בהשוואה בין ממצאי המדידה הנוכחית לממצאי המדידה הקודמת ניכרת המשכיות בעבודה מיטבית התואמת את אמות המידה של המג"ר בתחומים האלה:

1. **ניהול, מדידה והערכה:** 88% ממנהלי המג"רים עובדים עם תוכנית עבודה מסודרת
2. **כוח אדם מיומן:** ב-75% מן המג"רים התקיימו בשנת 2021 הכשרות לצוות
3. **רצף מענים:** ב-91% מן המג"רים התקיים בשנת 2021 שיתוף פעולה עם שירותים אחרים בקהילה בנוגע לדרכי עבודה ולפיתוח תוכניות לאוכלוסיית היעד. צוות המג"ר שותף בוועדות הרלוונטיות לגיל הרך ביישוב: ב-86% מן המג"רים העובדים השתתפו בוועדות ביישוב. זוהי עלייה לעומת המדידה הקודמת.
4. **עבודת המג"ר בגישת 'הלקוח במרכז':** 79% ממנהלי המג"רים סבורים כי שעות הפעילות מתאימות כמעט לחלוטין לצורכי האוכלוסייה. כמו כן חלק ניכר ממנהלי המג"רים דיווחו על פתרון אחד לפחות שפיתחו בעת משבר הקורונה כדי לטייב את השירות לאוכלוסייה. חלק מן הפתרונות נשארו כפתרונות לשעת חירום וחלקם הוטמעו בשגרה.

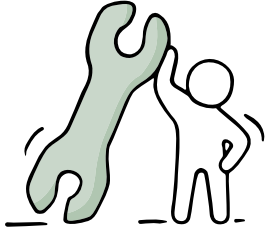

תובנות – איכות השירות (אמות המידה): היבטים לחיזוק

מתן תשומת לב להיבטים שלהלן עשויה לחזק את תפיסת המג"ר כמשאב משמעותי לגיל הרך ביישוב.

- ניהול, מדידה והערכה – ב-76% מן המג"רים יש רשימת המתנה של הפונים לתוכניות. זוהי עלייה לעומת המדידה הקודמת (57%)
- כוח אדם מיומן – המג"ר סיפק הדרכות קבוצתיות (72%) וייעוץ (60%) לאנשי מקצוע ביישוב. היבט זה נבדק לראשונה במדידה זו
- רצף מענים – בשנת 2021 רופאי ילדים הפנו ילדים למג"ר ב-47% מן היישובים שבהם פועלים מג"רים. היבט זה נבדק לראשונה במדידה זו

תובנות – איכות השירות (אמות המידה): היבטים לחיזוק (המשך)

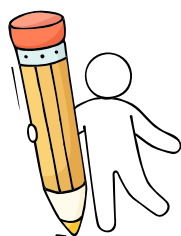
- **הלקוח במרכז:** ב-66% מן המג"רים פועלים במסגרות הרלוונטיות כדי לקיים קשר עם הורים שאינם צורכים את שירותי המג"ר. זוהי עלייה לעומת המדידה הקודמת (50%). לצד זאת, הנגישות התרבותית במג"ר נמצאת בירידה לעומת המדידה הקודמת הן בהימצאות תכנים תרבותיים ייחודיים (70% השנה לעומת 89% בתש"ף), הן בהימצאות אנשי מקצוע דוברי שפות (45% לעומת 77%) והן בהימצאות מידע/שירות/טפסים בכמה שפות (38% לעומת 61%)
- **שותפות הורים:** 35% מן המג"רים שיתפו הורים בפורומים שונים ביישוב או קידמו יוזמות של הורים (לעומת 27% בתש"ף); 61% מן המג"רים אספו משובים מן ההורים המקבלים שירות במג"ר. שיתוף הורים מאפשר להורים להביע את דעותיהם וצורכיהם ומאפשר לטייב את המענים המופעלים במג"ר על פיהם

כיווני פעולה: חיזוק תהליכי הבטחת איכות במג"רים

**פיתוח שפה משותפת
סביב הנושאים
המאגדים את אמות
המידה במג"רים:**
היכרות עם הנושאים
המאגדים את אמות
המידה ופיתוח תוכנית
עבודה שנתית מקדמת
שימור ושיפור בהתאם
לנושאים המאגדים

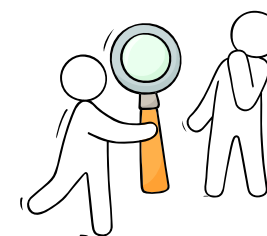

**הרחבת השימוש בכלים
ללמידה והערכה**
כגון קבלת משובים מן
ההורים, לצורך למידה
וטיוב השירות

חיזוק שותפויות:
שימוש בכלי להבטחת
איכות במג"רים כדי למנף
למידת עמיתים משמעותית
יחד עם שותפים

מחוץ למג"ר:
קיום שיח סביב הממצאים
כדי לסמן יחד עם
השותפים יעדים לשנה
הקרובה

**למידה עם עמיתים
בתוך המג"ר:**
שימוש בכלי להבטחת
איכות במג"רים כדי
למנף למידת עמיתים
משמעותית:

קיום שיח סביב
הממצאים כדי לתכנן את
תוכנית העבודה במג"ר

כיווני פעולה לטיוב המילוי של הכלי

בשל חוסר אחידות שהתגלה במענה לכמה שאלות בכלי להבטחת איכות, חשוב לחדד את השאלות האלה:

חידוד השאלות המספקות מידע על מספר מקבלי השירות במג"ר

האם מנהל המג"ר, הממלא את הכלי, יציין את עצמו כחלק מן הצוות או את שאר חברי הצוות בלבד?

בעקבות תהליך פיתוח אמות המידה למג"רים שנעשה במהלך 2022, יש להוסיף בכלי להבטחת איכות שאלות המתייחסות לדרכי הפעולה לפי חמשת הנושאים המאגדים את אמות המידה

בשאלה המתייחסת לתחום הטיפול יש לשקול להפריד בין טיפול רגשי לטיפול התפתחותי

נספח

נספח א': אמות המידה במג"ר

- **ניהול, מדידה והערכה** – תכנון מבוסס נתונים, הפעלה של תוכניות על פי תחום הפעילות ובקרה עצמית של המג"ר על מגוון פעולות הנעשות בו ובאמצעותו
- **כוח אדם מיומן** – הגדרת כוח אדם משתנה על פי תחום הפעילות. לדוגמה, המג"ר יעסיק מטפלים על פי הנחיות המשרדים השותפים (תחום הטיפול)
- **רצף מענים** – חיזוק שותפויות קיימות ויצירת חדשות לצורך טיוב תחום העשרה באמצעות המג"ר
- **הלקוח במרכז** – ראייה הוליסטית של הילד ומשפחתו וחיזוק מערכת היחסים בין צוות המג"ר להורים
- **שותפות הורים** – קולות, אמונות וצורכי קהילת ההורים נשמעים ומובאים בחשבון בתכנון מענים ותוכניות